

Saimaan ammattikorkeakoulu
Liiketalous Lappeenranta
Liiketalouden koulutusohjelma
Laskentatoimi

Jarkko Hietamies

Yhtiömuodon muutos avoimesta yhtiöstä osake- yhtiöksi

Opinnäytetyö 2018

Tiivistelmä

Jarkko Hietamies

Yhtiömuodon muutos avoimesta yhtiöstä osakeyhtiöksi, 55 sivua, 8 liitettä

Saimaan ammattikorkeakoulu

Liiketalous Lappeenranta

Liiketalouden koulutusohjelma

Laskentatoimi

Opinnäytetyö 2018

Ohjaaja: lehtori Teija Launiainen, Saimaan ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyöni aiheena oli metsätalouselialla toimivan toimeksiantajayrityksen mahdollinen yritysmuodon muutos avoimesta yhtiöstä osakeyhtiöksi. Työn keskeisimpänä tarkoituksena oli selvittää, onko kyseisen yrityksen kohdalla yritysmuodon muutos verotuksellisesti kannattava vaihtoehto ja mitä muita etuja tai haittoja yritysmuodon muutoksesta voisi seurata. Selvitys on tilaajayritykselle hyödyllinen, sillä he saavat työstä konkreettisia suuntaa-antavia lukuja siitä, miten siirtyminen avoimesta yhtiöstä osakeyhtiöksi tulisi vaikuttamaan yritykseen. Lisäksi selvitys antaa heille oleellista lisätietoa yritysmuodon muutoksesta prosessina.

Tutkimusongelmaa lähdettiin tarkastelemaan verotuksen näkökulmasta. Pääpainona oli yrityksen yhtiömiesten henkilökohtainen verotus. Työssä tein suuntaa-antavat verolaskelmat sekä avoimelle yhtiölle että osakeyhtiölle. Laskelmia tehtäessä olin yhteydessä yrityksen kirjanpitäjään. Laskelmat toteutettiin Excel-ohjelmaa käyttäen. Opinnäytetyössä tutkimusmenetelmänä oli kvalitatiivinen eli laadullinen menetelmä. Tutkimusstrategiana puolestaan oli tapaustutkimus.

Laskelmien perusteella päädyin siihen johtopäätökseen, että yrityksen verorasituksen kannalta järkevin yhtiömuoto olisi osakeyhtiö. Yhtiön ja osakkaiden yhteiseläkeluissa veroissa edullisin vaihtoehto osakeyhtiön laskelmista olisi tulon nostaminen palkkana ja osinkoina. Osakkaiden henkilökohtaisen verotuksen kannalta edullisin yhtiömuoto olisi myös osakeyhtiö. Heidän kannaltaan vähiten veroja tulee maksettavaksi kun tulo nostetaan pelkästään osinkoina. Molemmissa tapauksissa eniten veroja tulee maksettavaksi osakeyhtiössä, kun tulo nostetaan pelkästään palkkana. Lisäksi osakeyhtiö olisi yhtiömiehille turvallisempi vaihtoehto, etenkin mikäli liiketoimintaa halutaan tulevaisuudessa kasvattaa.

Avainsanat: verotus, osakeyhtiö, avoinyhtiö, yhtiömuoto, osinko, pääomatulo, ansiotulo

Abstract

Jarkko Hietamies

Company form change from a general partnership to a limited company, 55 pages, 8 appendices

Saimaa University of Applied Sciences

Degree Programme in Business Administration Lappeenranta

Bachelor of Business Administration

Specialisation in Accounting

Bachelor's Thesis 2018

Instructor: Ms Teija Launiainen, Senior Lecturer, Saimaa University of Applied Sciences

The subject of this thesis was a possible company form change from a general partnership to a limited company. This thesis was commissioned by an employer company which works in forestry. The main objective was to examine if the company form change is a cost-effective option in terms of taxation. The other objective was to examine what other advantages and disadvantages there might be and which would be the consequences of a company form change. This thesis is useful for the company because they will get new information about the company form change and concrete values of taxation in both company forms.

The point of view of the research problem was taxation. The main emphasis is on partner's personal taxation but were also calculated values of company's taxes. The calculation was performed for both possible company forms. The calculations were made by using Excel and the research method was qualitative. This thesis is a case study.

Based on calculations, the lowest taxes were in a limited company. In overall taxation the most profitable option was a limited company when the incomes were drawn out in salary and dividends. In partner's personal taxation the situation was a little bit different. In this option limited company was also the best choice when the incomes were drawn out in dividends only. In both cases the most expensive option was a limited company when partners got income solely in the form of salary. Limited company is also more safe than general partnership when there are plans to expand business.

Keywords: taxation, limited company, general partnership, company form, dividend, investment income, earned income

Sisällys

1	Johdanto	5
2	Aineisto ja tutkimusmenetelmät	6
3	Avoim yhtiö	9
3.1	Avoimen yhtiön perustaminen ja hallinto.....	9
3.2	Avoimen yhtiön yhtiömiesten vastuut.....	10
3.3	Avoimen yhtiön voitonjako	11
3.4	Avoimen yhtiön verotus.....	12
4	Osakeyhtiö.....	13
4.1	Osakeyhtiön perustaminen	13
4.2	Osakeyhtiön hallinto	15
4.2.1	Yhtiökokous.....	16
4.2.2	Hallitus	16
4.3	Osakeyhtiön osakkeenomistajien velvollisuudet ja oikeudet.....	17
4.4	Osakeyhtiön varojenjako.....	18
4.5	Osakeyhtiön verotus	19
5	Yhtiömuodon muutos.....	23
5.1	Yhtiömuodon muutos käytännössä.....	23
5.2	Yhtiömuodon muutoksessa huomioitavaa	25
6	Toimeksiantoyrityksen verolaskelmat	27
7	Tulokset	28
8	Yhteenvedo ja pohdinta	30
	Kuvat.....	33
	Taulukot.....	33
	Lähteet.....	34

1 Johdanto

Opinnäytetyön aihe on toimeksiantajayrityksen mahdollinen yritysmuodon muutos avoimesta yhtiöstä osakeyhtiöksi. Yrityksen liiketoiminnan ja varsinkin mahdollisen tulevaisuuden liiketoiminnan kasvun kannalta on erityisen tärkeää tietää eri yritysmuodoista ja niiden vaikutuksesta yrityksen talouteen. Verotus on liiketoiminnassa keskeinen tekijä, tästä syystä tutkimusongelmaa lähdetään lähestymään sen näkökulmasta. Yritysmuotoa vaihtamalla voi olla mahdollisuuksia pienentää yrityksen verorasitusta, ja tätä kautta varallisuutta jää enemmän muun muassa liiketoiminnan kehittämiseen.

Opinnäytetyössä tarkastellaan yhtiömuodon muutosta ensisijaisesti verotuksen näkökulmasta. Aiheeseen päädyttiin, koska minulle tarjoutui toimeksiannon kautta mahdollisuus tehdä työelämälähtöinen opinnäytetyö ja vielä verotuksen näkökulmasta. Aihe on myös ajankohtainen, sillä yrityksellä on ollut mietinnässä yritysmuodon vaihtaminen. Aihe on tarpeellinen case-yritykselle, koska työstä tulee heille lisätietoa avoimen yhtiön ja osakeyhtiön keskeisistä eroista. Lisäksi he saavat suuntaa-antavat laskelmat osakkaiden verotukseen liittyen, joista on toivottavasti apua case-yritykselle heidän tehdessään päätöksiä yritysmuodon suhteen. Aiheen teoria ja verolaskelmat on rajattu koskemaan avointa yhtiötä ja osakeyhtiötä, koska nämä ovat vaihtoehdot yrityksen yhtiömuodoksi.

Työn keskeisimpänä tavoitteena on siis arvioida yritysmuodon muutoksen kannattavuutta toimeksiantajayrityksen verotuksen näkökulmasta. Arvioinnissa keskitytään ennen kaikkea osakkaiden henkilökohtaiseen verotukseen. Lisäksi osakeyhtiön osalta tarkastellaan kokonaisverorasitusta, koska kyseisen yhtiömuodon kohdalla yrityksen maksettavaksi tulevat myös tuloksesta maksettavat tuloverot. Toisena tavoitteena on antaa yleistä tietoa toimeksiantajayritykselle osakeyhtiöstä ja yritysmuodon muutoksesta.

Opinnäytetyö jakaantuu teoriaosaan ja varsinaiseen tutkimukseen eli verolaskelmiin. Työn teoriaosuuden ensimmäisessä osassa käsitellään avointa yhtiötä, josta käydään läpi avoimen yhtiön perustamista ja hallintoa, yhtiömiesten vastuita sekä voitonjakoa ja verotusta. Samat tekijät käydään läpi myös osakeyhtiön

osalta. Osakeyhtiötä käsittelevä teoriaosuus on laajempi, koska se on hallinnollisesti monimutkaisempi yhtiömuoto kuin avoin yhtiö. Lisäksi varojenjakotapoja on useita ja toimeksiantajayrityksen yhtiömiehille osakeyhtiö on avointa yhtiötä vie raampi yhtiömuoto. Kolmannessa osassa kerrotaan yhtiömuodon muutoksesta käytännössä sekä mitä sen yhteydessä tulee huomioida. Varsinaisissa laskelmissa tehdään avoimen yhtiön ja osakeyhtiön verolaskelmat, jotka käsittelevät osakkaiden verotusta. Laskelmat tehdään kahden eri tilikauden tietojen pohjalta verovuosilta 2016 ja 2017. Tämän jälkeen työssä tarkastellaan laskelmien tuloksia. Viimeisessä osiossa tarkastellaan tulosten pohjalta tehtyjä johtopäätöksiä.

2 Aineisto ja tutkimusmenetelmät

Työn teoriaosiossa käsitellään avointa yhtiötä ja osakeyhtiötä yleisellä tasolla. Lisäksi paneudutaan näiden yhtiömuotojen välisiin eroihin. Teoriaosuuden pohjana käytetään yritysmuotoja koskevaa lainsäädäntöä. Erilaisista yritysmuodoista ja yritysmuodon muutoksesta on saatavilla paljon kirjallisuutta sekä artikkeleita. Tässä työssä keskeisimpiä ovat kirjallisuuslähteet. Verotusta koskeva teoriatieto on pääosin hankittu verkkolähteistä. Tähän päädyttiin, sillä verohallinnon verkkosivuilta löytyy aiheesta ajankohtaisinta tietoa. Hyvänä pohjana tälle työlle toimivat myös muiden tekemät opinnäytetyöt samasta aihepiiristä.

Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä on kvalitatiivinen eli laadullinen menetelmä. Laadullisen tutkimuksen tyypillisiä piirteitä ovat seuraavat:

- Suositaan ihmistä tiedon keruun menetelmänä.
- Käytetään induktiivista analyysiä.
- Valitaan kohdejoukko tarkoituksenmukaisesti, ei satunnaisesti.
- Tutkimus on luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedonhankintaa, jossa aineisto kootaan todellisissa tilanteissa.
- Käsitellään tapauksia ainutlaatuisina ja tulkitaan aineistoa sen mukaisesti (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 164).

Tutkimuksessa käytetään ihmistä ensisijaisena tiedon lähteenä varsinaisen aineiston hankinnassa ja analysoinnissa. Osakkaan ja yrityksen kirjanpitäjän haastatteluiden avulla saadaan tietoa itse yrityksestä. Lisäksi taustatietona hyödynnetään tilinpäätösaineistoa. Työssä käytetään induktiivista analyysiä eli ei testata teoriaa vaan tarkastellaan aineistoa monipuolisesti ja yksityiskohtaisesti ilman suurempia ennakko-oletuksia. Myöskään yleistyksiä aineiston analyysin tulosten perusteella ei tehdä, koska kaikki tapaukset ovat yksilöllisiä. Selvityksen kohteena ei ole satunnaisesti valittu, vaan tarkoituksella valittu yritys, joka on suunnittelemassa yritysmuodon muutosta. Opinnäytetyössä käsiteltävä case-yritys on samassa tilanteessa monen yrityksen kanssa miettiessään yhtiömuodon muutosta. Lähtökohdat ja ympäristö ovat kuitenkin jokaisella yrityksellä yksilölliset ja aineiston tulkinta tapahtuu niiden mukaan.

Tutkimusstrategiana opinnäytetyössä on tapaustutkimus eli case-tutkimus. Se on empiirinen tutkimus, joka käyttää monipuolista ja monilla eri tavoilla hankittua tietoa analysoimaan tiettyä kohdetta tai toimintaa tarkasti rajatussa ympäristössä (Virtuaali Ammattikorkeakoulu 2007). Tässä tapauksessa tutkitaan yhtä yritystä tietynlaisen toimintaympäristön, eli avoimen yhtiön ja osakeyhtiön avulla, käyttäen eri tavoilla hankittua tietoa hyväksi.

Tutkimusaineistona käytettävä data on pääasiassa valmiiksi kerättyä tietoa. Aineisto koostuu yrityksen tilinpäätösaineistosta, johon liittyy tiedot osakkaiden työtunneista. Tilinpäätökseen liittyvät tiedot käsittävät yrityksen taseen ja tuloslaskelmat kahdelta edelliseltä tilikaudelta. Itse kerättyä aineistoa ovat puolestaan osakkaan kanssa tehdyt haastattelut sekä kirjanpitäjän kanssa käytävät keskustelut. Haastattelut toteutetaan avoimena haastatteluna.

Osakkaan kanssa käytävän keskustelun avulla saadaan pohjaa opinnäytetyön tarkoitukselle sekä sellaista tietoa yrityksestä, jota ei sen tilinpäätösaineistosta löydy. Lisäksi kirjanpitäjän kanssa käydään keskustelua verolaskelmista. Tutkimusaineisto on rajattu käsittelemään avointa yhtiötä ja osakeyhtiötä sekä näihin liittyvää verotusta.

Hankittua aineistoa analysoidaan empiirisessä osassa tekemällä vaihtoehtoiset verolaskelmat Excel-ohjelmalla avoimen yhtiön ja osakeyhtiön verotuksesta.

Työssä tehdään neljä eri verolaskelmaa molemmilta tarkasteltavilta vuosilta, osakkaiden ja yrityksen verotuksesta. Avoimesta yhtiöstä selvitetään osakkaiden verotus viime vuosien tilinpäätöksien avulla. Osakeyhtiöstä tehdään kolme eri laskelmaa samalla aineistolla. Ensimmäisessä laskelmassa osakkaat nostavat tulon yhtiöstä osinkoina. Toisessa vaihtoehdossa tulo nostetaan kokonaan palkkana ja kolmannessa laskelmassa osittain palkkana ja osittain osinkoina. Opin- näytetyössä käytetään näitä laskelmia, koska osakeyhtiöstä on mahdollista saada tuloa tässä tapauksessa vain palkkana ja osinkoina. Yrityksellä on viisi osakasta, joiden kaikkien verorasitus lasketaan.

Tämän työn verolaskelmat tulevat olemaan suuntaa-antavia. Tähän vaikuttaa puutteellinen tietämykseni yrityksen toimialasta sekä liiketoiminnasta. Laskel- mien tarkkuutta pyritään parantamaan kirjanpitäjän kanssa käytävillä keskuste- luilla. Laskelmia voidaan kuitenkin käyttää hyvänä perustana ja mallina yritykselle heidän tehdessään valintaa yritysmuodon suhteen.

Opinnäytetyön verolaskelmat tehdään verovuosilta 2016 ja 2017 Excel-ohjel- malla. Ne tehdään yhtiön kahden edellisen tilikauden tietojen pohjalta. Laskel- missa selvitetään jokaisen viiden osakkaan verotus. Avoimen yhtiön laskelmissa tehdään yksi laskelma molemmilta vuosilta. Osakeyhtiössä tehdään kolme eri laskelmaa näiltä vuosilta. Ensimmäisessä laskelmassa yhtiön tulos nostetaan osinkoina, toisessa laskelmassa palkkana ja viimeisessä puolet tulosta nostetaan osinkoina ja puolet palkkana.

Pääomatulo-osuuden laskentaperusteessa kahden osakkaan osuus on kolman- nes ja muiden yksi kolmasosa. Avoimessa yhtiössä osakkaiden osuus yhtiön tu- loon määräytyy tehtyjen työtuntien mukaan. Osakeyhtiössä osakkaat omistavat osakkeita samoilla osuuksilla kuin avoimessa yhtiössä osuudet nettovarallisuus- teen. Osakkeen matemaattista arvoa laskettaessa on oletettu, että yhtiöllä on 100 osaketta. Osingot jaetaan osakkeiden omistuspäämien suhteen ja palkat osake- yhtiössä määräytyvät tehtyjen työtuntien mukaan. Kaikki osakkaat ovat YEL-va- kuutettuja sekä maksavat kirkollisveroa. Laskelmiin ei oteta mukaan osakkaiden mahdollisia muita ansio- tai pääomatuloja. Veroprosentit ja vähennysten määrät ovat vuosien 2016 ja 2017 lukuja ja vähennykset on laskettu verohallinnon ohjei-

den mukaan. Laskelmissa on käytetty myös yrityksen kirjanpitäjän ohjeita. Tarkoituksena oli selvittää osakkaiden verotus eri yhtiömuodoissa sekä kumpi yhtiömuodoista olisi verotuksellisesti kannattavampi osakkaiden näkökulmasta.

3 Avoin yhtiö

Avoin yhtiö on henkilöyhtiö, joka koostuu vähintään kahdesta yhtiömiehestä. Avoimeen yhtiöön liittyviä säännöksiä sovelletaan vain kun kaksi tai useampi harjoittaa yhtiösopimuksen perusteella yhdessä elinkeinotoimintaa yhteisen taloudellisen tarkoituksen saavuttamiseksi. Näistä säännöksistä määrätään laissa avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä. Avoin yhtiö on yksinkertaisin yhtiömuoto toiminimen jälkeen ja yhtiömiehet voivat sopia monista asioista keskenään yhtiösopimuksessa. Edellä mainitussa laissa onkin monia toissijaisia määräyksiä, joita sovelletaan, jos yhtiömiehet eivät ole asiasta keskenään toisin sopineet. (Siikarla 2003, 26; AKYL 29.4.1988/389.)

3.1 Avoimen yhtiön perustaminen ja hallinto

Avoimen yhtiön perustamiseen tarvitaan vähintään kaksi yhtiömiestä, ja he voivat olla joko luonnollisia henkilöitä tai yhteisöjä. Vähintään yhdellä yhtiömiehellä on oltava asuin- tai kotipaikka ETA-alueella. (Holopainen 2013, 24.) Avoimen yhtiön perustamiseen ei tarvita rahallista panosta, vaan pelkkä yhtiömiesten työpanos riittää (Holopainen 2013, 25). Tämä tekee avoimen yhtiön perustamisesta yksinkertaista. Nykyään avoin yhtiö syntyy rekisteröimisellä. Yhtiö tulee ilmoittaa patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämään kaupparekisteriin perustamisilmoituksella. Tämä tulee tehdä kolmen kuukauden kuluessa yhtiösopimuksen allekirjoittamisesta tai perustaminen raukeaa. Samalla perustamisilmoituksella yhtiö ilmoittautuu myös Verohallinnon rekistereihin, eli ennakkoperistärekisteriin, työnantajarekisteriin ja arvonlisäverovelvollisten rekisteriin. Ilmoituksen käsittelymaksu on 240 euroa. (PRH 2017a.)

Ennen rekisteröimistä yhtiömiesten on täytynyt allekirjoittaa yhtiösopimus. Ennen avoin yhtiö syntyikin yhtiömiesten keskinäisellä sopimuksella. Tämä kuitenkin muuttui vuoden 2015 lopulla tehdyllä lainmuutoksella. Avoimen yhtiön yhtiösopimuksen perustana on laaja sopimusvapaus. (PRH 2017a.) Vuoden 2016 alusta

lähtien tehtyjen yhtiösopimusten vähimmäisisällöstä on määritelty laissa avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä (AKL). Lain mukaan sopimuksessa tulee olla vähintään yhtiön toiminimi, kotipaikkana oleva Suomen kunta, toimiala sekä yhtiömiehet. (AKYL 29.4.1988/389.) Yhtiömiehet voivat sopia yhtiösopimuksessa vapaasti muistakin yritykseen liittyvistä asioista, kuten yrityksen edustamisesta, voitonjaosta, yhtiöstä eroamisesta ja yhtiösopimuksen irtisanomisesta (PRH 2017a).

Laaja sopimusvapaus on myös avoimen yhtiön hallinnon organisoimisen lähtökohtana. Yhtiön hallinnosta yhtiömiehet voivat sopia yhtiösopimuksessa. He voivat kuitenkin järjestää yhtiön hallinnon myös muulla tavalla esimerkiksi palkkaamalla yhtiöön toimitusjohtajan. Mikäli hallinnon järjestämisestä ei ole erikseen yhtiösopimuksessa muuta sovittu, siinä noudatetaan AKL:n keskeisiä määräyksiä sekä vakiintunutta oikeuskäytäntöä. (Ossa, Saarnilehto & Villa 2007, 31-32.)

Avoimessa yhtiössä yhtiömiehellä on hallintovaltuutus. Siinä yhtiön yhtiömies voi toimia yksinään yhtiön puolesta ja alkaa toimenpiteisiin yhtiön asioiden hoidossa ilman toisen yhtiömiehen myötävaikutusta. Yhtiömies ei kuitenkaan saa asettaa toista henkilöä hänen tilalleen hoitamaan yhtiön asioita, koska hallintovaltuutus on luonteeltaan henkilökohtainen. Tämän hallintovaltuutusta koskevan siirron kieltämisen taustalla on ajatus siitä, että tällä tavalla estetään yhtiön ulkopuolisen henkilön osallistuminen yhtiön hallintoon ilman muiden yhtiömiesten suostumusta. Tämä kieltäminen ei kuitenkaan estä yhtiötä solmimasta työsuhteita tai käyttämästä esimerkiksi apulaista yhtiön kirjanpidon tai yhtiön omaisuuden hoitamisessa. (Ossa ym. 2007, 32.)

3.2 Avoimen yhtiön yhtiömiesten vastuut

Laissa avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä sanotaan, että avoimen yhtiön yhtiösopimuksessa osapuolet (yhtiömiehet) vastaavat yhtiön velvoitteista niiden täyteen määrään niin kuin omasta velastaan. Jos yhtiömies tulee mukaan yhtiöön myöhemmin, hän on vastuussa myös niistä velvoitteista, jotka yhtiöllä oli ennen hänen siihen liittymistään. Yhtiömies on myös vastuussa velvoitteista, jotka ovat syntyneet hänen yhtiöstä eroamisensa jälkeen, mikäli velkoja ei tiennyt hänen yhtiöstä eroamisestaan ennen kuin velvoite oli syntynyt. Sen sijaan yhtiömies on

vapaa niistä velvoitteista, jotka ovat syntyneet sen jälkeen, kun hänen eroamisensa yhtiöstä on merkitty kaupparekisteriin ja kuulutettu. Yhtiön konkurssitilanteessa yhtiömieheltä voidaan vaatia välittömästi myös yhtiön erääntymättömän velan maksamista. (AKYL 29.4.1988/389.)

Edellä mainitut asiat tarkoittavat käytännössä sitä, että jokainen yhtiömies vastaa omasta ja toisten yhtiömiesten puolesta yhtiön velvoitteista kaikella omaisuudellaan. Velkoja voi näin ollen periä saatavaansa vain yhdeltä yhtiömieheltä. (Siikarla 2003, 29.) Tällaisissa tapauksissa yhtiömiehellä ei ole takautumisoikeutta toista yhtiömiestä vaan yhtiötä kohtaan. Takautumisoikeus voidaan kohdistaa toiseen yhtiömieheen, vain siinä tapauksessa, että yhtiö purkautuu. Näin voidaan menetellä myös yhtiömiehen eroamisen johdosta laadittavalla erityisellä selvityksellä. Yhtiösopimuksessa voidaan myös sopia takautumisoikeudesta. (Villa 2006, 138.)

3.3 Avoimen yhtiön voitonjako

Avoimessa yhtiössä voitto yrityksen tuloksesta jaetaan yhtiömiesten kesken. Tästä voidaan sopia sopimusvapauden rajoissa yhtiösopimuksessa tai muutoin yhtiömiesten kesken. (Ossa ym. 2007, 44.) Jos muuta ei ole yhtiömiesten kesken sovittu, voitonjakoon sovelletaan säännöstä laista avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä. Säännöksen mukaan tilikauden voitosta suoritetaan yhtiömiehille ensin osuus, joka vastaa korkolain mukaista korkoa heidän tilikauden alkaessa jäljellä olleelle panokselleen. Jos voitto ei riitä osuuksien täysimääräiseen suoritamiseen, jaetaan voitto sanottujen panosten suuruuden mukaisessa suhteessa. Sen jälkeen kun yhtiömiehille on voitosta suoritettu edellä mainitun mukainen osuus, jaetaan loppuosa voitosta yhtiömiesten kesken tasan. Myös tappio jaetaan yhtiömiesten kesken tasan. (AKYL 29.4.1988/389.)

Yhtiömiehet voivat siirtää avoimesta yhtiöstä varoja itselleen usealla tavalla. He voivat saada palkkaa tai palkkioita yhtiölle tekemästään työstä sekä saada yhtiön hyväksi maksamansa menot korvatuiksi. Lisäksi yhtiömiehet voivat antaa yhtiön käyttöön omistamiaan hyödykkeitä, joista yhtiömiehet perivät vastiketta. Edellä mainitut ovat yhtiömiehille veronalaista tuloa, lukuun ottamatta verovapaita korvauksia kuten päivärahat ja kilometrikorvaukset. Nämä veronalaiset tulot ovat

myös maksavalle yritykselle vähennyskelpoisia kuluja. Näiden lisäksi yhtiömiehet voivat nostaa yhtiöstä varoja yksityisottoina, jotka eivät ole verotettavaa tuloa. Yksityisotot tapahtuvat taseen oman pääoman kautta. Yksityisotoissa on kyse jo verotettujen tulojen nostamisesta sekä tulevien vuosien voittojen nostamisesta etukäteen. Yksityisnostot eivät ole yritykselle vähennyskelpoisia kuluja. (Siikarla 2003, 83-84.)

3.4 Avoimen yhtiön verotus

Avoin yhtiö ei ole itsenäinen verovelvollinen, vaan sen elinkeinotoiminnan tulos jaetaan verotettavaksi sen osakkaiden eli yhtiömiesten tulona. Tämä jako toteutetaan niiden osuuksien mukaan, jotka osakkailla on yhtymän tuloon. Elinkeinotoiminnan tappio sen sijaan vähennetään yhtymän seuraavien verovuosien elinkeinotoiminnan tuloksista. Avoimella yhtiöllä voi olla kolmea eri tulolähdettä: elinkeinotoiminnan tulolähde, maatalouden tulolähde ja henkilökohtaisten tulojen tulolähde. Jos yhtymällä on elinkeinotoiminnan tulolähteen lisäksi muitakin tulolähteitä, niiden tulot lasketaan erikseen. Henkilökohtaisten tulojen tulolähde voi muodostua yhtymälle esimerkiksi kiinteistön vuokratuloista, kun se on vuokrattu ulkopuolisille eikä se liity elinkeinotoimintaan. Elinkeinotoiminnan ja maatalouden tulolähteestä jaettu tulo-osuus voi jakautua pääoma- ja ansiotuloon, mutta henkilökohtaisen tulolähteen tulot verotetaan kokonaan pääomatuloina. (Tomperi 2015, 36-37.)

Yhtiömiesten eli osakkaiden osuus avoimen yhtiön verotettavasta tulosta voi olla pääomatuloa, ansiotuloa tai molempia. Yhtymän tulot lisätään yhtiömiesten muihin pääoma- ja ansiotuloihin. Jotta yhtiömiehen pääomatulon määrä yhtymän elinkeinotoiminnan tuloksesta saadaan selville, täytyy selvittää yrityksen verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä oleva elinkeinotoimintaan kuuluva nettovarallisuus. Nettovarallisuus saadaan kun yhtymän varoista vähennetään sen velat. Tähän täytyy lisätä vielä 30 % tilinpäätöstä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksettujen ennakonpidätyksen alaisten palkkojen määrästä, niin saadaan pääomatulo-osuuden laskentaperuste. Osakkaan pääomatuloa on 20 % hänen osuudestaan tästä laskentaperusteesta. (Tomperi 2015, 38.) Osakkaan osuus yhtymän elinkeinotoiminnan tuloksesta katsotaan kuitenkin pääomatuloksi nettovarallisuudesta riippumatta siihen määrään saakka, joka vastaa hänen osuuttaan

elinkeinotoiminnan käyttöomaisuuteen kuuluvien kiinteistöjen ja arvopaperien luovutusvoitoista (AKYL 29.4.1988/389).

Avoimen yhtiön yhtiömiehen yhtiöosuuden hankintaan käytetty korollinen velka tulee vähentää hänen osuudestaan yhtiön elinkeinotoiminnan varoihin. Myös yhtymän varoihin kuuluvan asunnon arvo vähennetään sen osakkaan osuudesta yhtymän varoihin, jos sitä käytetään kyseisen osakkaan tai hänen perheensä asuntona. Aikaisemmin mainittuun velkaan liittyvä korko vähennetään yhtiömiehen osuudesta yhtiön elinkeinotuloon ennen kuin se jaetaan pääoma- ja ansio-tulo-osuuksiin. (Tomperi 2015, 40-41.)

4 Osakeyhtiö

Osakeyhtiön perustaminen on hallinnollisesti monimutkaisempi ja raskaampi prosessi kuin avoimen yhtiön perustaminen. Osakeyhtiössä omistussuhteet määräytyvät osakkeiden ja niiden tuoman äänivallan mukaan ja toisin kuin avoimeen yhtiöön, osakeyhtiöön on sijoitettava alussa rahallinen tai muu taloudellinen panos osakkeiden merkitsemiseksi. Yksi osake tuottaa lähtökohtaisesti yhden äänen kaikissa yhtiökokouksessa käsiteltävissä asioissa. Yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä kuitenkin, että osakkeiden äänimäärät ovat erisuuruiset. Yksityisen osakeyhtiön osakepääoman vähimmäismäärä on 2 500 euroa ja julkisen osakeyhtiön 80 000 euroa. Osakeyhtiön toiminnan tarkoituksena on voiton tuottaminen osakkeenomistajille. (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624.) Tässä työssä käsitellään asioita vain yksityisen osakeyhtiön näkökulmasta.

4.1 Osakeyhtiön perustaminen

Osakeyhtiön perustamisen vaiheisiin kuuluvat perustamissopimuksen ja yhtiöjärjestyksen laatiminen, osakkeiden merkintä, pankkitilin avaaminen, osakkeiden maksaminen sekä yhtiön kaupparekisteriin ilmoittaminen ja rekisteröinti. Osakeyhtiön syntyminen juridisesti tapahtuu vasta, kun se on merkitty kaupparekisteriin. (Holopainen 2013, 44.)

Aluksi osakeyhtiön perustamisesta on laadittava perustamissopimus, joka osakkeenomistajan on allekirjoitettava. Osakkeenomistaja merkitsee allekirjoituksella

perustamissopimuksesta ilmenevän määrän osakkeita. Tätä merkintää ei voida enää peruuttaa sen jälkeen, kun kaikki osakkeet on merkitty, ellei tästä toisin sovi. Yrityksen johdon ja tilintarkastajien toimikausi ja tehtävät alkavat, kun perustamissopimus on allekirjoitettu. (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624; Holopainen 2013, 44.) Sopimuksessa tulee olla mainittuna lain mukaan seuraavat asiat:

- 1) sopimuksen päivämäärä
- 2) kaikki osakkeenomistajat ja kunkin merkitsemät osakkeet
- 3) osakkeesta yhtiölle maksettava määrä (merkintähinta)
- 4) osakkeen maksuaika
- 5) yhtiön hallituksen jäsenet.

Perustamissopimukseen on otettava tai liitettävä yhtiöjärjestys. Tilikaudesta on määrättävä joko perustamissopimuksessa tai yhtiöjärjestyksessä. Perustamissopimuksessa on lisäksi tarvittaessa mainittava yhtiön toimitusjohtaja, hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastajat. Sopimuksessa voidaan nimetä myös hallituksen ja hallintoneuvoston puheenjohtaja. (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624; Holopainen 2013, 44.)

Osakeyhtiölain mukaan yhtiöjärjestyksessä on aina mainittava yhtiön toiminimi, kotipaikkana oleva Suomen kunta ja toimiala. Jos yhtiö aikoo käyttää toiminimeään kaksi- tai useampikielisenä, toiminimen jokainen ilmaisu on mainittava yhtiöjärjestyksessä. (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624.)

Mikäli tilikaudesta ei ole määrätty perustamissopimuksessa, se tulee olla siinä tapauksessa yhtiöjärjestyksessä. Toimialana tulisi mainita kaikki ne alat, joilla yhtiö toimii tai suunnittelee toimivansa tulevaisuudessa. Yritys voi ilmoittaa toimialansa myös niin sanottuna yleistoimialana, jolloin se kattaa kaiken laillisen liiketoiminnan. Patentti- ja rekisterihallitus kuitenkin suosittelee ilmoittamaan yksilöidymmän toimialan, koska toiminimen rekisteröiminen voi vaikeutua laajan toimialan tai yleistoimialan takia. (Holopainen 2013, 47.)

Osakkeet voidaan merkitä myös muulla omaisuudella kuin rahalla. Tätä muuta omaisuutta kutsutaan apportiomaisuudeksi. Apportiomaisuutta on vain omaisuus, jolla on taloudellista arvoa yritykselle. Tätä omaisuutta ovat esimerkiksi kiin-

teistöt, liiketoiminnassa tarvittavat osakkeet, koneet ja laitteet sekä yrityksen liiketoiminnassa käytettävä auto. Apporttiomaisuudella on oltava luovutushetkellä vähintään maksua vastaava taloudellinen arvo yritykselle. Jos hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja sekä tilintarkastajat hyväksyvät apporttiomaisuudella tapahtuvan maksun, eikä sen arvo vastaa osakkeen merkintämaksua, he voivat joutua vahingonkorvausvastuuseen. (Villa 2006, 210; Holopainen 2013, 45.)

Osakeyhtiössä osakkeita on oltava vähintään yksi. Kuten aiemmin on todettu, osakkeen merkintä tapahtuu perustamissopimuksen allekirjoituksella, missä ilmenee osakkeiden määrä. Osakeyhtiössä on mahdollista omistaa yksin kaikki yhtiön osakkeet. Osakkeen merkintähinta merkitään osakepääomaan, mutta tästä voidaan sopia toisin perustamissopimuksessa tai yhtiöjärjestyksessä. Tällöin osakkeen merkintähinta merkitään sijoitetun oman vapaan pääoman rahastoon. Osakepääomaan tulee kuitenkin merkitä vähintään 2500 euroa. Jotta osakeyhtiö voidaan ilmoittaa rekisteröitäväksi, tulee osakkeista maksettavan määrän olla yhtiön omistuksessa ja hallinnassa ennen ilmoitusta. Rahassa maksettava määrä on maksettava yhtiön Suomessa olevalle talletuspankin tilille, talletusten vastaanottamiseen oikeutetun ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorin tilille tai vastaavalle ulkomaille olevalle tilille. (Holopainen 2013, 46.)

Osakeyhtiö syntyy juridisesti kun se on rekisteröity kaupparekisteriin. Jotta yhtiö voidaan rekisteröidä, yhtiön tulee tehdä perustamisilmoitus. Samalla yhtiö voi ilmoittautua Verohallinnon rekistereihin. Perustamisilmoitus tulee tehdä kaupparekisteriin kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun yhtiön perustamissopimus on allekirjoitettu, muuten perustaminen raukeaa. Perustamisilmoituksen voi tehdä nettissä tai paperilomakkeella. (PRH 2017b.)

4.2 Osakeyhtiön hallinto

Yhtiökokous ja hallitus ovat osakeyhtiön pakollisia elimiä. Osakeyhtiöllä voi olla myös toimitusjohtaja ja hallintoneuvosto. Toimitusjohtajan valitsee ja erottaa yhtiön hallitus. Toimitusjohtaja voi myös itse erota tehtävästään. Mahdollisesta hallintoneuvostosta on määrättävä yhtiöjärjestyksessä. (Ossa ym. 2007, 72.)

4.2.1 Yhtiökokous

Osakeyhtiön ylin elin on yhtiökokous. Yhtiökokous muodostuu yhtiön osakkeenomistajista, jotka ovat kokouksessa läsnä tai edustettuina. Osakkeenomistajat, jotka eivät pääse osallistumaan yhtiökokoukseen, joutuvat tyytymään kokouksessa tehtyihin päätöksiin. Yhtiökokouksessa voidaan päättää sille osakeyhtiölain mukaan kuuluvista asioista, kun yhtiötä koskeva yleinen toimivalta kuuluu yhtiön hallitukselle. Yhtiöjärjestyksessä pystytään kuitenkin määräämään yhtiökokouksen oikeudesta päättää tietyistä toimitusjohtajan tai hallituksen toimivaltaan liittyvistä asioista. Yhtiön hallitus voi myös tuoda sen tai toimitusjohtajan toimivaltaan kuuluvan asian yhtiökokouksen päätettäväksi. Tähän ei tarvita yhtiöjärjestyksen määräystä. Osakkeenomistajilla on oikeus tehdä yksimielisiä päätöksiä yhtiökokoukselle kuuluvista asioista ilman erillistä yhtiökokousta. Tällöin tulee kuitenkin laatia kirjallinen asiakirja päätöstä koskien. (Ossa ym. 2007, 73.)

Yhtiöillä on varsinaisia- ja ylimääräisiä yhtiökokouksia. Varsinaisten yhtiökokousten pitoaika on aina etukäteen määrätty. Ylimääräisiä yhtiökokouksia voidaan pitää aina tarvittaessa. Osakeyhtiölain mukaan varsinainen yhtiökokous tulee pitää kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Kokouksessa päätetään

- 1) tilinpäätöksen vahvistamisesta
- 2) taseen osoittaman voiton käyttämisestä
- 3) vastuuvapaudesta hallituksen jäsenille, toimitusjohtajalle ja hallintoneuvoston jäsenille
- 4) hallituksen ja hallintoneuvoston sekä tilintarkastajan valinnasta
- 5) muista yhtiöjärjestyksen perusteella käsiteltävistä asioista.

Ylimääräinen yhtiökokous tulee pitää, mikäli siitä on määräys yhtiöjärjestyksessä tai hallitus katsoo sen olevan aiheellista. Kokous pidetään myös, mikäli osakkeenomistaja tai tilintarkastaja sitä vaatii. (Ossa ym. 2007, 74.)

4.2.2 Hallitus

Osakeyhtiön hallitus on yhtiön pakollinen toimielin, joka vastaa yhtiön johtamisesta, yhtiön toiminnan järjestämisestä sekä yhtiön edustamisesta. Hallitus koos-

tuu yhdestä tai useammasta luonnollisesta henkilöstä. Yhtiön hallituksen jäsenenä ei voi olla oikeushenkilö, alaikäinen tai henkilö, jolle on määrätty edunvalvoja tai jonka toimintakelpoisuutta on rajoitettu tai hän on konkurssissa. Hallitus huolehtii yhtiökokouksen päätöksien toimeenpanosta. Hallituksella on toimivalta niissä yhtiön hallintoon liittyvissä asioissa, joita ei ole nimenomaan osoitettu yhtiökokoukselle tai muulle toimielimelle. Sen on huolehdittava siitä, että yhtiön hallinto ja toiminta on asianmukaisesti järjestetty. Tähän kuuluu yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon, organisaation ja toiminnan asianmukainen järjestäminen. Hallituksen on lisäksi huolehdittava siitä, että yhtiö toteuttaa tarkoitustaan, hallitus toimii yhtiön ja sen osakkeenomistajien edun mukaisesti sekä hallitus ottaa huomioon osakkaiden yhdenvertaisuusperiaatteen. Hallituksessa päätökset tehdään yksinkertaisella enemmistöllä. Yhtiöjärjestyksessä voidaan säätää, tapahtuuko päätöksenteko yksimielisesti vai määräenemmistöllä. Hallitus on päätösvaltainen silloin, kun kokouksessa on läsnä yli puolet jäsenistä ja sen jäsenet valitsee yhtiökokous. (Ossa ym. 2007, 78-79.)

Toimitusjohtaja vastaa yhtiön päivittäisen toiminnan johtamisesta. Tämä tapahtuu hallituksen valvonnassa ja ohjauksessa. Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen ohjeiden mukaisesti. Hänen ja hallituksen välinen toimivallanjako vaihtelee yhtiön toiminnan laadun ja laajuuden mukaan. Hallitus valitsee toimitusjohtajan ja voi erottaa hänet milloin tahansa, eikä erottamiseen tarvitse mainita syytä. Lähtökohtaisesti erottaminen tulee voimaan välittömästi. Toisaalta myös toimitusjohtajalla on oikeus erota milloin tahansa. Mikäli toimitusjohtaja itse eroaa, tulee hänen ilmoittaa eroamisestaan hallituksen jäsenelle tai hallitukselle. (Ossa ym. 2007, 80.)

4.3 Osakeyhtiön osakkeenomistajien velvollisuudet ja oikeudet

Osakeyhtiössä osakkeenomistajat eivät ole vastuussa yhtiön sitoumuksista ja velvoitteista koko omaisuudellaan vaan pelkästään sijoittamallaan pääomalla. Tämä tekee omistajan aseman hieman turvallisemmaksi osakeyhtiössä kuin avoimessa yhtiössä. Osakkeenomistajalla on kuitenkin vahingonkorvausvastuu, jos hän rikkoo osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen määräyksiä. Vahingonkorvausvastuu voi syntyä esimerkiksi, jos osakkeenomistaja äänestää yhtiökokouksessa lainvastaista päätöstä ja päätös tulee valituksi aiheuttaen näin vahinkoa jollekin

henkilölle tai itse yhtiölle. Osakkeenomistajan oikeuksiin puolestaan kuuluu oikeus osallistua yhtiökokouksiin ja oikeus osallistua siellä tehtäviin päätöksiin äänestämällä omien osakkeiden mukaisella äänimäärällä. (Minilex.) Lisäksi osakkeenomistajilla on osakeannissa etuoikeus annettaviin osakkeisiin samassa suhteessa kuin heillä ennestään on yhtiön osakkeita. Yhtiöjärjestyksessä voidaan kuitenkin poiketa tästä kuten myös suunnatussa osakeannissa. Suunnattuun osakeantiin täytyy yhtiöllä olla kuitenkin painava taloudellinen syy. (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624.)

4.4 Osakeyhtiön varojen jako

Osakeyhtiön varojenjaosta säädetään osakeyhtiölaissa. Yhtiön varoja voidaan jakaa osakkeenomistajille seuraavien tapojen mukaan:

- 1) voitonjaosta (osinko) ja varojen jakamisesta vapaan oman pääoman rahastosta
- 2) osakepääoman alentamisesta
- 3) omien osakkeiden hankkimisesta ja lunastamisesta
- 4) yhtiön purkamisesta ja rekisteristä poistamisesta.

Kaikki muut liiketapahtumat, jotka vähentävät yhtiön varoja tai lisäävät sen velkoja ilman liikeloudellista perustetta, ovat laitonta varojenjako. Varoja ei saa jakaa ennen kuin yhtiö on rekisteröity. Varoja ei saa jakaa myöskään silloin, jos jaosta päätettäessä tiedetään tai pitäisi tietää yhtiön olevan maksukyvytön tai jaon aiheuttavan maksukyvyttömyyden. Varojen jakaminen perustuu viimeksi vahvistettuun tilinpäätökseen. Jos yhtiössä on velvollisuus valita tilintarkastaja, tilinpäätöksen tulee olla myös tilintarkastettu. Jaossa on otettava huomioon tilinpäätöksen laatimisen jälkeen yhtiön taloudellisessa asemassa tapahtuneet olennaiset muutokset. (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624.) Yhtiön varojen jaosta päätetään yhtiökokouksessa. Yhtiökokous ei saa jakaa yhtiön hallituksen ehdottamaa tai hyväksymää määrää enemmän. Poikkeukset ovat vähemmistöosinko ja tilanne, jossa yhtiökokous on velvollinen yhtiöjärjestyksen nojalla jakamaan hallituksen ehdotusta enemmän osinkoa. (Ossa ym. 2007, 95-97.)

Osingot jaetaan ensisijaisesti yhtiön kertyneistä voittovaroista. Osakeyhtiölaissa on vähemmistöosinkoa koskeva säännös. Säännöksen mukaan osinkoina on jaettava vähintään puolet tilikauden voitosta, josta on vähennetty yhtiöjärjestyksen mukaan jakamatta jätettävät määrät. Näin toimitaan mikäli osakkeenomistajat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa kaikista osakkeista, vaativat yhtiökokouksessa ennen voiton käyttämistä koskevaa päätöstä. Osakkeenomistaja ei kuitenkaan voi vaatia voittona jaettavaksi enempää, kuin on ilman velkojien suostumusta mahdollista jakaa, eikä enempää kuin kahdeksaa prosenttia yhtiön omasta pääomasta. Tästä vähemmistöosingosta voidaan kuitenkin määrätä toisin yhtiöjärjestyksessä. (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624.)

Osakepääoman alentamisessa osakepääomaa voidaan jakaa osakkeenomistajille noudattamalla velkojiensuojamenettelyä. Velkojiensuojamenettelyssä velkojilla on oikeus vastustaa osakepääoman alentamista, jos sen seurauksena varoja jaetaan tai siirretään sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Yhtiökokous päättää osakepääoman alentamisesta. (Ossa ym. 2007, 99.) Yhtiö voi hankkia, lunastaa tai ottaa pantiksi omia osakkeitaan. Hankkiminen perustuu vapaaehtoiseen hankintaan eli osakkeiden ostamiseen, kun taas lunastaminen on osakkeiden ottamista pakolla. Hankkimisessa yhtiö tarjoutuu ostamaan yhtiön omia osakkeita osakkeenomistajilta. Hankkiminen ja lunastaminen voivat molemmat tapahtua joko vastikkeellisesti tai vastikkeetta. Näistäkin keinoista päätetään yhtiökokouksessa. (Ossa ym. 2007, 100.) Yhtiön purkautumisessa osakkeenomistajalla on oikeus saada osakkeilleen tuleva osuus yhtiön netto-omaisuudesta, jos yhtiöjärjestyksestä ei muuta johdu (Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624). Osakkeenomistajalle tuleva jako-osa maksetaan rahassa, mutta hänelle voidaan hänen suostumuksellaan myös siirtää yhtiön saatavia jako-osana (Sotka 2010).

4.5 Osakeyhtiön verotus

Osakeyhtiötä pidetään erillisenä verovelvollisena. Osakeyhtiöitä verotetaan yhteisöveron mukaan sille kertyneestä tuloksesta. Yhteisövero oli vuonna 2017 20 prosenttia. Osakeyhtiön tuloa verotetaan tulolähteittäin. Osakeyhtiöllä voi olla elinkeinotoiminnan tulolähteeseen kuuluvien tulojen lisäksi myös tuloverolain nojalla verotettavia tuloja sekä joillain osakeyhtiöillä maatalouden tulolähteeseen

kuuluvia tuloja. Tuloverolain mukaan verotettavia tuloja voi olla esimerkiksi elinkeinotoiminnan ulkopuolelle tehdyistä sijoituksista saatavat osinko-, korko- ja vuokratuotot. (Tomperi 2015, 45.) Jokaisen tulolähteen verotettava tulo lasketaan erikseen. Verovuoden tulosta vähennetään aikaisempien verovuosien vahvistetut saman tulolähteen tappiot. Yhtiölle vahvistettua yhden tulolähteen tappiota ei voi vähentää toisen tulolähteen voitosta. Näiden tulolähteiden verotettavat tulot lasketaan yhteen ja yhtiön tulovero lasketaan tästä yhteismäärästä. Verotuksessa tappiot voi vähentää 10 seuraavan verovuoden aikana sitä mukaa kuin tuloa syntyy. Osakeyhtiö menettää oikeuden tappioiden vähentämiseen, jos yhtiön osakkeista yli puolet on vaihtanut suoraan tai välillisesti omistajaa tappiovuoden aikana tai sen jälkeen. Ehtona on myös, että tämä on tapahtunut muuten kuin perinnön tai testamentin vuoksi. (Verohallinto 2017a.)

Yhtiön nettovarallisuutta tarvitaan kun lasketaan osakkeen matemaattista arvoa sekä vertailuarvoa. Osakeyhtiön nettovarallisuus saadaan, kun yhtiön varoista vähennetään sen velat. Nettovarallisuuteen lasketaan mukaan yhtiön kaikkien kolmen eri tulolähteen varat ja velat. Yhtiön varoihin kuuluvat käyttö-, vaihto-, sijoitus- ja rahoitusomaisuus. Laskennallisia verosaamisia ja sellaisia pitkävaikutteisia menoja, joilla ei ole varallisuusarvoa, ei lueta varoihin. Velat ovat eriä, jotka ovat merkitty yhtiön taseen vieraaseen pääomaan. Laskennallisia verovelkoja ei pidetä myöskään velkana. (Verohallinto 2017a.)

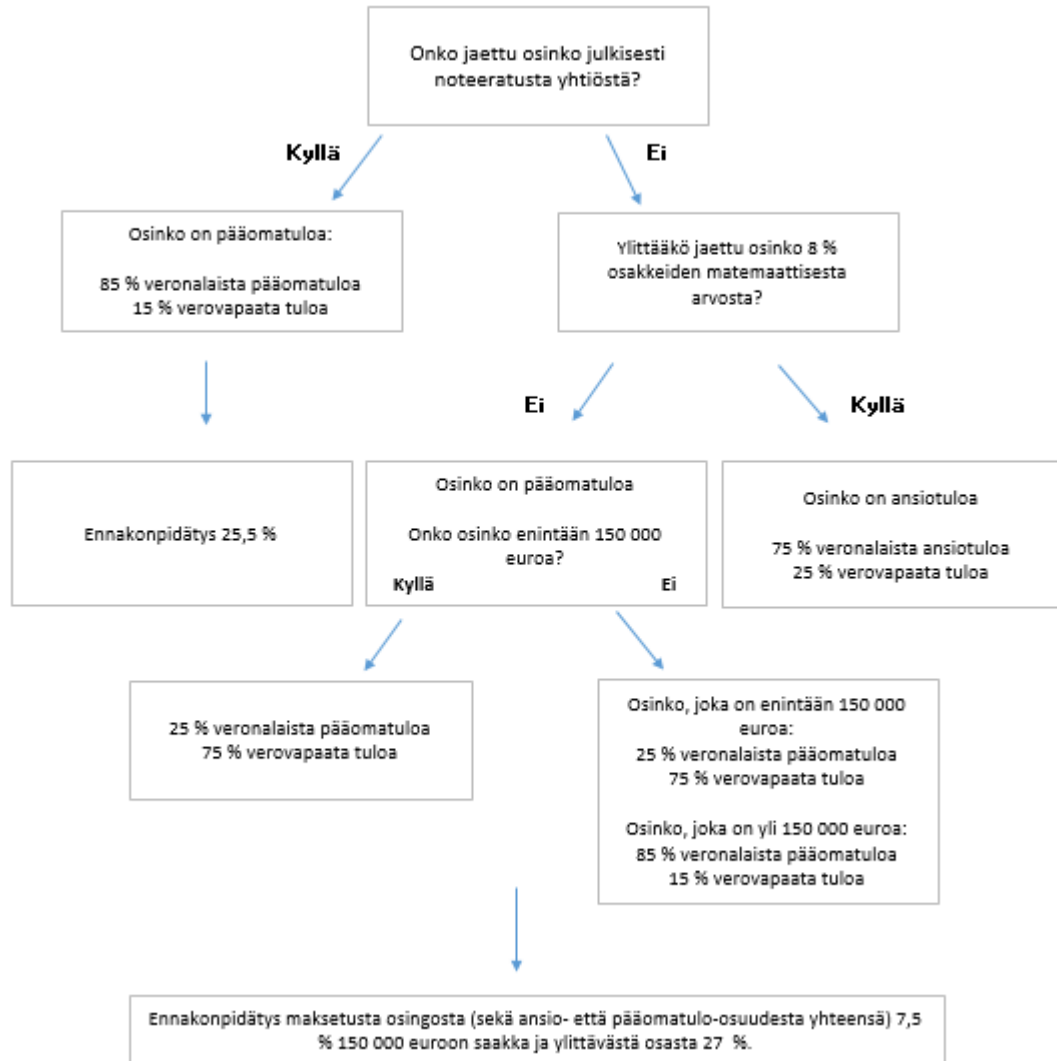
Vertailuarvoa laskettaessa, yhtiön nettovarallisuudesta vähennetään tilikaudelta jaettavaksi päätetty osinko. Osakkeen matemaattinen arvo lasketaan jakamalla yhtiön nettovarallisuus ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä. Matemaattinen arvo vaikuttaa osinkotulojen verotuksen jakamiseen pääomatuloksi ja ansiotuloksi, kun osingonsaajana on luonnollinen henkilö ja osinkoa saadaan listaamattomasta yhtiöstä. (Verohallinto 2017a.)

Osakeyhtiön osakkeenomistajia verotetaan sitten, kun he nostavat tuloa yhtiöstä esimerkiksi palkkana tai osinkoina. Toisin kuin avoimessa yhtiössä, osakeyhtiössä osakkaat eivät voi tehdä verovapaita yksityisottoja osakeyhtiön varoista. Jos osakkaat saavat osakeyhtiöstä tuloa palkkana se verotetaan heidän ansiotulona progressiivisen tuloveroasteikon mukaan. Jos osakkaalle maksetaan palkkaa,

hänelle tulee maksettavaksi muitakin maksuja kuin pelkkä ennakonpidätys. Maksujen määrä riippuu siitä, onko osakas TyEL- vai YEL-vakuutuksen ottaja. YEL-vakuutus on lakisääteinen, joten sitä ei voi korvata vapaaehtoisilla eläkevakuutuksilla. YEL-vakuutus tulee ottaa, jos henkilö on 18–68- vuotias yrittäjä, yrittäjätoiminta jatkuu yhtäjaksoisesti vähintään 4 kuukautta, työtulo on vähintään 7645,25 euroa vuonna 2017 ja henkilö työskentelee yrityksessä. (Elo 2017.)

TyEL-maksun työntekijän osuus vuonna 2017 on 6,15 prosenttia 17–52- vuotiailta ja 7,65 prosenttia 53–62- vuotiailta. YEL-maksu samalla ikähaitarilla on 24,10 prosenttia ja 25,60 prosenttia. (Elo 2018.) Ennakonpidätyksen ja eläkemaksujen lisäksi maksettavaksi tulevat vielä työttömyysvakuutusmaksu 1,60 prosenttia sekä sosiaaliturvamaksu 1,08 prosenttia (Yrittäjät 2017). Niiden, jotka täyttävät YEL 3 § ehdot yrittäjästä, ei tarvitse maksaa työttömyysvakuutusmaksua (TVR 2015).

Osinkotulon verotuksen määrä sekä jako pääomatuloon ja ansiotuloon riippuu ensisijaisesti siitä, onko osinko saatu julkisesti noteeratusta yhtiöstä vai ei. Kuva 1 selventää osinkotulojen verotuksen prosentteja sekä osingon jakoa pääoma- ja ansiotuloksi.

Kuva 1. Osinkotulon verotus (Verohallinto 2017b)

Jos osakkaat saavat osinkoa listatusta yhtiöstä, osinko on kokonaan pääomatuloa. Osingosta 85 prosenttia on veronalaista tuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa. Osingon kokonaismäärästä ennakonpidätys on 25,5 prosenttia. Kun osinkoa saadaan listaamattomasta yhtiöstä, osinkotulon jako pääomatuloon ja ansiotuloon riippuu siitä, ylittääkö jaettu osinko 8 prosenttia osakkeiden matemaattisesta arvosta. Kuten aiemmin kävi ilmi, osakkeen matemaattinen arvo saadaan, kun yhtiön tilinpäätöshetken nettovarallisuus jaetaan yhtiön ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä. Jos osinko ylittää tuon 8 prosentin rajan, osinko on tällöin ansiotuloa, muutoin pääomatuloa. (Verohallinto 2017b.)

Ansiotulo-osingosta on 75 prosenttia veronalaista tuloa ja 25 prosenttia verovapaata tuloa. Pääomatulo-osingossa on 150 000 euron raja, jossa siihen asti saadusta osingosta vain 25 prosenttia on veronalaista tuloa ja loput verovapaata.

Tämä raja on verovelvolliskohtainen, ei yhtiökohtainen. Jos osinko ylittää 150 000 euroa, tällöin 85 prosenttia on veronalaista pääomatuloa. Listaamattoman yhtiön on pidätettävä ennakonpidätystä 7,5 prosenttia siitä osasta osinkoa, mikä on enintään 150 000 euroa ja sen ylittävästä osasta 27 prosenttia. Tämä koskee sekä ansio- että pääomatulo-osuuksia. (Verohallinto 2017b.)

Listaamattoman yhtiön vapaan oman pääoman rahastosta suorittama varojenjakoa verotetaan lähtökohtaisesti osingon tavoin luonnollisella henkilöllä. Jos vapaan oman pääoman rahastosta palautetaan verovelvolliselle tämän yhtiöön tekemää pääomansijoitusta, tällöin tämä varojen jako käsitellään luovutuksena ja se verotetaan luovutusvoittoa koskevien säännösten mukaan. Luovutusvoittona verottamisen lisäedellytyksenä on, että pääomasijoituksen tekemisestä on enintään 10 vuotta, kun varoja jaetaan ja verovelvollinen esittää luotettavan selvityksen edellytysten täyttymisestä. Jos nämä edellytykset eivät täyty, pidetään varojen jakoa osinkona, jolloin siihen sovelletaan osinkoa koskevia säännöksiä. (Verohallinto 2017b.)

5 Yhtiömuodon muutos

Yhtiömuodon muutokseen avoimesta yhtiöstä osakeyhtiöksi liittyy monenlaisia verotuksellisia kysymyksiä, ja niiden takia yhtiömuodon muutos kannattaa suunnitella ja toteuttaa huolellisesti. (Ossa 2014, 44-45.) Yhtiömuodon muutokseen liittyy tuloverotukseen, varainsiirtoverotukseen ja arvonalisäverotukseen koskevia kysymyksiä. Kun muutos tehdään lain avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä (AKYL) mukaan, yhtiömuodon muutoksesta ei tule veroseuraamuksia. (Verohallinto 2017c.)

5.1 Yhtiömuodon muutos käytännössä

Yritysmuodon muutoksesta säädetään tuloverolaissa (TVL) ja laissa avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä. Tuloverolaissa sanotaan avoimen yhtiön muuttamisesta osakeyhtiöksi, että yhtymän ei katsota verotuksessa purkautuvan siltä

osin kuin toimintamuodon muutoksessa aikaisemmin harjoitettuun toimintaan liittyvät varat ja velat siirtyvät samoista arvoista uuteen yhtiömuotoon. Tämä koskee seuraavissa tapauksissa: avoin yhtiö muutetaan kommandiittiyhtiöksi tai osakeyhtiöksi taikka kommandiittiyhtiö avoimeksi yhtiöksi tai osakeyhtiöksi avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetussa laissa tarkoitetulla tavalla. (Tuloverolaki 30.12.1992/1535.)

Päätös avoimen yhtiön muuttamisesta osakeyhtiöksi on tehtävä siinä järjestyksessä, kun yhtiösopimusta muutetaan. Yhtiömuodon muuttamista koskevan päätöksen yhteydessä on hyväksyttävä osakeyhtiölain mukaisesti laadittu yhtiöjärjestys. Tästä päätöksestä on laadittava asiakirja, jonka mukana on yhtiöjärjestys ja siinä on mainittava kaikki osakkeenomistajat sekä kullekin tulevat osakkeet. Lisäksi yhtiön tilikaudesta on mainittava tai määrättävä yhtiöjärjestyksessä. Asiakirja on päivättävä ja kaikkien avoimen yhtiön yhtiömiesten on allekirjoitettava se. (AKYL 29.4.1988/389.)

Osakeyhtiön osakepääomaan liittyvään selvitykseen sovelletaan osakeyhtiölain säädöksiä. Yksityisen osakeyhtiön osakepääoman tulee olla vähintään 2 500 euroa. Asiakirjan allekirjoituksen jälkeen yhtiömiesten on toimitettava yhtiökokoukselle kuuluvat vaalit. (Immonen 2015, 449-450.) Yhtiömiesten täytyy valita osakeyhtiölle hallitus ja tilintarkastajat (PRH 2017c). Kaupparekisteriin tehtävä ilmoitus yhtiömuodon muuttamisesta on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa asiakirjan allekirjoittamisesta tai muutos raukeaa. Yhtiö muuttuu osakeyhtiöksi, kun yhtiömuodon muutos merkitään kaupparekisteriin. (AKYL 29.4.1988/389.)

Yritysmuodon muutosta koskevan ilmoituksen voi tehdä vain paperilomakkeilla. Siihen tarvitaan Y5-lomake, 1-liitelomake ja henkilötietolomake. Y5-lomakkeella ilmoitetaan yrityksen päätöksestä muuttaa yritysmuoto osakeyhtiöksi sekä muutossopimuksen päivämäärä. Uuden osakeyhtiön tiedot ilmoitetaan 1-liitelomakkeella ja henkilön yksilöintitiedot henkilötietolomakkeella. Y-5 lomakkeen allekirjoittaa joku hallituksen jäsenistä tai hänen valtuuttamansa henkilö. Ilmoitukseen tulee liittää myös joitakin asiakirjoja, kuten muutoksen käsittelymaksun kuitti, yhtiömuodon muutossopimus, yhtiöjärjestys sekä tilintarkastajan lausunnot. Avoin yhtiön muutosilmoitus osakeyhtiöksi maksaa 380 euroa. (PRH 2017c.)

5.2 Yhtiömuodon muutoksessa huomioitavaa

Osakeyhtiöllä on oikeus vähentää sille siirtyneen käyttöomaisuuden hankintamenoista ja muista pitkävaikutteisista menoista verovuoden enimmäispoistoja vastaavan määrän. Verovuonna, jona toimintamuodon muutos on tapahtunut, yritys saa vähentää vain enimmäispoistojen ja aiemman yritysmuodon tekemien poistojen määrän erotuksen. (Tuloverolaki 30.12.1992/1535.) Jos edeltävän yhtiön ja osakeyhtiön verovuodet päättyvät samana kalenterivuonna, tällöin vähennyskelpoisten poistojen enimmäismäärää verotuksessa määritettäessä otetaan huomioon molempien yhtiömuotojen poistot. Mikäli yritys on tehnyt verotuksessa maksimipoistot jo avoimen yhtiön aikaan, ei osakeyhtiössä voida tehdä poistoja lainkaan sinä verovuonna. Ainoastaan siinä tapauksessa jos osakeyhtiö hankkii uutta käyttöomaisuutta verovuoden aikana, se voi tehdä uudesta käyttöomaisuudesta verotuksessa sallitut poistot. Jos yhtiömuotojen verovuodet päättyvät eri kalenterivuosina, edeltävän yhtiömuodon poistot eivät vaikuta osakeyhtiön poistojen enimmäismäärään. Toimintavaraus tuloutetaan yhtiömuodon muutoksessa sillä sen vähentäminen ei ole mahdollista osakeyhtiön verotuksessa. Se luetaan yhtymän veronalaiseen tuloon sinä verovuonna, jolloin toimintamuodon muutos on tapahtunut. (Verohallinto 2017c.)

Toimintamuodon muutoksessa saadut verovelvollisen aikaisempaa osuutta vastaavat uuden yhtiön osakkeet katsotaan hankituiksi silloin, kun verovelvollinen on hankkinut osuutensa ennen muodonmuutosta toimineessa yhtiössä. Kun avoin yhtiö muutetaan osakeyhtiöksi, avoimen yhtiön verovuoden ja tilikauden katsotaan päättyvän osakeyhtiön kaupparekisteriin merkitsemispäivää edeltävänä päivänä. (Tuloverolaki 30.12.1992/1535.) Osakeyhtiön verovuoden ensimmäinen päivä on päivä, jolloin osakeyhtiö merkitään kaupparekisteriin (Verohallinto 2017c).

Avoimen yhtiön yhtiömiehet eivät vapaudu vastaamasta yhtiön aikaisemmasta velasta, vaikka yhtiö on muuttunut osakeyhtiöksi, elleivät velkojat ole antaneet siihen suostumustaan. Kun velkoja on todistettavasti saanut kirjallisen ilmoituksen yhtiön muuttumisesta osakeyhtiöksi, eikä hän kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen saamisesta ilmoita osakeyhtiölle vastustavansa velkavastuusta vapautumista, katsotaan hänen siihen suostuneen. (AKYL 29.4.1988/389.)

Jotta välittömiltä veroseuraamuksilta vältyttäisiin yritysmuodon muutoksessa, kirjanpidossa on noudatettava jatkuvuusperiaatetta sekä yrityksen identtisuuden täytyä muutosessa säilyä. Lisäksi yhtiömuodon muutoksen tulee tapahtua avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetussa laissa tarkoitetulla tavalla. (Ossa 2014, 45; Verohallinto 2017c.) Jatkuvuusperiaate tarkoittaa, että yritystoimintaan liittyvien varojen ja velkojen on siirryttävä samoista arvoista aiemmasta yhtiömuodosta toimintaa jatkavaan yhtiömuotoon. Verotuksessa tämä tarkoittaa, että aiemman yhtiön varat ja velat siirtyvät perustettavan osakeyhtiön saman tulolähteen varoiksi ja veloiksi saman määräisinä kuin ne olivat aiemman yhtiön verotuksessa. Kirjanpidossa jatkuvuusperiaate edellyttää, että aikaisemmin harjoitettuun toimintaan liittyvät varat ja velat merkitään osakeyhtiön kirjanpitoon saman määräisinä kuin ne olivat aiemmassa yhtiömuodossa. (Verohallinto 2017c.)

Yrityksen identtisyys säilyy, jos sitä voidaan pitää muutoksen jälkeen samana yrityksenä kun ennen muutosta. Identtisuuden säilyttämiseen on kolme edellytystä, joiden tulee täytyä. Yritysmuodon muutoksen seurauksena yritystoiminnan luonne ja laajuus eivät saa olennaisesti muuttua. Lisäksi yritystoimintaan liittyvien varojen ja velkojen on siirryttävä pääpiirteissään perustettavalle osakeyhtiölle. Viimeinen edellytys on, ettei yrityksen omistussuhteissa saa tapahtua merkittäviä muutoksia. TVL:n mukaan osakeyhtiön osakkeet merkitsee vähintään yksi tai useampi avoimen yhtiön osakas. Omistussuhteiden säilymisen edellytyksenä lisäksi on, ettei kukaan muu kuin osakas merkitse osakkeita. (Verohallinto 2017c.)

Koska yrityksen verovuosi päättyy yhtiömuodon muutoksessa, sitä voidaan verottaa samalta vuodelta kahtena eri yritysmuotona. Näin ollen myös aikaisempina vuosina vahvistettuja tappioita voi käyttää samana verovuonna molemmissa yhtiömuodoissa. Tappioiden vähentäminen tehdään aikajärjestyksessä niin, että ensin vähennetään tappioita osakeyhtiötä edeltäneessä yrityksessä ja sen jälkeen vähennetään mahdollisesti vielä vähentämättä oleva tappio osakeyhtiössä. Aiemmalle yritysmuodolle viimeiseltä verovuodelta vahvistettu tappio voidaan vähentää osakeyhtiön tuloksesta saman verovuoden aikana, jos omistussuhteissa ei ole yritysmuodon muutoksen yhteydessä tapahtunut vähentämisen estäviä muutoksia. (Ossa 2014, 46-47.)

Avoimesta yhtiöstä voidaan nostaa voittovaroja verovapaasti yksityisottoina yhtiömuodon muutokseen saakka. Näitä voittovaroja ovat aikaisempien tilikausien voitot sekä muutostilikaudelta syntynyt voitto. Lisäksi voidaan nostaa yritykseen tehty pääomapanos. Yhtiömuodon muutoksen yhteydessä tulee tehdä välitilin päätös. Nostamattomat voittovarot sekä pääomapanokset on selvitettävä tässä välitilin päätöksessä. Jos avoimessa yhtiössä on tehty yksityisottoja ennen yritysmuodon muutosta, on näissä otettava huomioon peiteltyä osinkoa koskevat säädökset. Yksityisottoja ei kuitenkaan katsota lähtökohtaisesti peiteltyksi osingoksi siltä osin kuin yrityksen oma pääoma on näihin riittänyt. (Verohallinto 2017c.)

Jos avoimessa yhtiössä ei ole nostamattomia voittovaroja eikä sijoitettua omaa pääomaa, mutta varoja on silti nostettu yksityisottoina, oma pääoma muodostuu tällöin negatiiviseksi. Tässä tapauksessa yrityksestä on nostettu sellaisia voittovaroja yksityisottoina, jotka tulevat verotetuiksi vasta osakeyhtiön tuloina. Tällainen avoimen yhtiön osakkaan tekemä yksityisotto voidaan verottaa osakeyhtiön kyseiselle osakkaalle antamana peiteltyä osinkona, koska se voidaan rinnastaa osakeyhtiöstä nostettuihin varoihin. (Verohallinto 2017c.)

Korkeimman hallinto-oikeuden (KHO:2000:50) mukaan yksityisnostojen nostaminen ennen yritysmuodon muutosta katsotaan peiteltyksi osingoksi vain, jos negatiivista pääomaa on muutokseen liittyen kasvatettu keinotekoisesti. Tällaisia tapauksia voi olla esimerkiksi jos on tehty poikkeuksellisen suuri yksityisotto juuri ennen yrityksen muodonmuutosta, niiden poikkeuksellinen rahoitustapa tai jos voittovarot ylittävä yksityisotto on kirjattu yhtymän velaksi osakkaalle. Yksityisotot voidaan kirjata myös yhtiön velaksi yhtiömiehelle, jos yhtymällä ei ole riittävästi rahoitusomaisuutta, mutta on nostamattomia voittovaroja. Ne saadaan kirjata nostamattomia voittovaroja vastaavaan määrään saakka. (Verohallinto 2017c.)

6 Toimeksiantoyrityksen verolaskelmat

Tässä luvussa on avoimen yhtiön ja osakeyhtiön verolaskelmien läpikäynti. Niitä ei ole julkaistu toimeksiantajan tietojen turvaamisen takia.

7 Tulokset

Tässä luvussa esitetään toimeksiantajayrityksen verolaskelmista saadut tulokset avoimesta yhtiöstä ja osakeyhtiöstä verovuosilta 2016 - 2017. Huomioitavaa on, että osakeyhtiössä yritykselle tulee maksettavaksi yhteisövero verotettavasta tuloksesta. Osakkaille ei koidu tästä veroseuraamuksia. Yhtiön tulos oli vuonna 2016 noin 6 000 euroa parempi kuin vuonna 2017. Taulukossa 6 on esitettyinä osakkaiden verotus molemmista yhtiömuodoista kummaltakin vuodelta.

	2016					2017				
	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
Avoin yhtiö										
Verot pääomatulosta	12 446	4 013	4 013	4 013	1 393	12 346	3 984	3 984	3 984	647
Verot ansiotulosta	1 529	17 888	13 422	8 161	121	391	15 899	9 981	7 231	197
Yle-vero	143	143	143	143	0	143	143	143	143	0
Verot yhteensä	14 118	22 044	17 578	12 317	1 514	12 880	20 026	14 108	11 358	844
Osakeyhtiö										
Tulo osinkoina										
Verot pääomatulosta	1 090	363	363	363	1 090	1 078	359	359	359	1 078
Verot ansiotulosta	9 260	603	603	598	9 155	8 340	619	619	609	8 141
Yle-vero	143	140	140	140	143	143	137	137	137	143
Verot yhteensä	10 493	1 106	1 106	1 101	10 388	9 561	1 115	1 115	1 105	9 362
Yrityksen tuloverot			46 431					45 369		
Tulo palkkana										
Verot pääomatulosta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Verot ansiotulosta	18 446	24 024	19 558	13 972	880	16 994	23 352	16 985	13 795	197
Yle-vero	143	143	143	143	0	143	143	143	143	0
Verot yhteensä	18 589	24 167	19 701	14 115	880	17 137	23 495	17 128	13 938	197
Tulo osinkoina ja palkkana										
Verot pääomatulosta	1 090	363	363	363	1 090	1 078	359	359	359	1 078
Verot ansiotulosta	10 923	9 930	7 896	5 418	863	9 856	9 434	6 570	5 158	361
Yle-vero	143	143	143	143	143	143	143	143	143	143
Verot yhteensä	12 156	10 436	8 402	5 924	2 096	11 077	9 936	7 072	5 660	1 582
Yrityksen tuloverot			46 431					45 369		

Taulukko 6. Osakkaiden verotuksen yhteenveto

Taulukosta käy ilmi, että vähiten veroja osakkaat maksavat vuonna 2017 osakeyhtiössä, kun tulo tulee kokonaan osinkoina. Seuraavaksi edullisinta verotuksellisesti osakkaille on, kun tulo tulee osakeyhtiössä osinkoina ja palkkana. Nykyinen yhtiömuoto eli avoin yhtiö on kolmanneksi edullisin. Eniten veroja osakkaat maksavat, jos he saavat tulon osakeyhtiöstä kokonaan palkkana. Poikkeuksen tekee yhtiömies E, jolle edullisin vaihtoehto olisi tulon saaminen palkkana osakeyhtiöstä. Kaksi seuraavaksi edullisinta vaihtoehtoa olisivat nykyinen avoin yhtiö ja tulo osinkoina sekä palkkana. Eniten veroa hän maksaa, kun tulo tulee pelkästään osinkoina. Kaikilla yhtiömiehillä edullisuusjärjestys oli sama myös vuonna 2016. Laskelmissa on laskettu myös osakkaiden verorasitukset prosentteina, ja

ne mukailevat pääosin verojen määriä. Ainoastaan yhtiömies E:n verorasituksen edullisuusjärjestys poikkeaa verojen järjestyksestä. Yhtiömies E:lle edullisimmaksi tulisi vaihtoehto, jossa tulo tulee palkkana ja osinkoina. Seuraavaksi edullisimmat olisivat tulo palkkana ja tulo osinkoina. Epäedullisin vaihtoehto olisi avoin yhtiö.

Osakeyhtiössä yritykselle tulee maksettavaksi yhteisövero sen verotettavasta tuloista. Taulukosta 7 näkyy kokonaisverorasitukset, jossa ovat mukana sekä osakkaiden että yrityksen verot.

Vuosi	2016	2017
Avoin yhtiö		
Verot pääomatulosta	25 878	24 945
Verot ansiotulosta	41 121	33 699
Yle-vero	572	572
Verot yhteensä	67 571	59 216
Osakeyhtiö		
Tulo osinkoina		
Verot pääomatulosta	3 269	3 233
Verot ansiotulosta	20 219	18 328
Yle-vero	706	697
Osakkaiden verot yhteensä	24 194	22 258
Yrityksen tuloverot	46 431	45 369
Verot yhteensä	70 625	67 627
Tulo palkkana		
Verot pääomatulosta	0	0
Verot ansiotulosta	76 880	71 323
Yle-vero	572	572
Verot yhteensä	77 452	71 895
Tulo osinkoina ja palkkana		
Verot pääomatulosta	3 269	3 233
Verot ansiotulosta	35 030	31 379
Yle-vero	715	715
Osakkaiden verot yhteensä	39 014	35 327
Yrityksen tuloverot	22 965	22 440
Verot yhteensä	61 979	57 767

Taulukko 7. Kokonaisverot vuosilta 2016–2017

Kun yrityksen verot otetaan laskelmiin mukaan, edullisuusjärjestys muuttuu verrattuna, kun lasketaan vain osakkaiden verotusta. Kokonaisverorasituksen puo-

lesta edullisin vaihtoehto olisi osakeyhtiössä, kun tulo tulee osinkoina ja palkkana. Seuraavaksi pienimmät verot tulevat avoimessa yhtiössä. Toiseksi korkeimmat verot ovat osakeyhtiössä tulojen tullessa osinkoina. Korkeimmat verot ovat osakeyhtiön vaihtoehdossa, jossa tulo maksetaan pelkästään palkkana. Järjestys on sama molempina vuosina.

8 Yhteenveto ja pohdinta

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia verotuksen näkökulmasta, onko yrityksen kannattavaa vaihtaa yhtiömuotoa avoimesta yhtiöstä osakeyhtiöksi. Työssä tarkasteltiin ennen kaikkea osakkaiden henkilökohtaista verotusta molemmissa yhtiömuodoissa. Toisena tavoitteena työssä oli antaa yritykselle lisätietoa osakeyhtiöstä ja yhtiömuodon muutoksesta. Keskeisimmät avoimen yhtiön ja osakeyhtiön verotusta koskevat erot, löytyvät työn teoriaosuudesta. Opinnäytetyön teoriaosassa käytiin ensin läpi yhtiömuodot. Yhtiön vaihtoehdot yhtiömuodoksi ovat avoin yhtiö ja osakeyhtiö ja tästä syystä keskityttiin vain kyseisiin yhtiömuotoihin. Yhtiömuodoista tarkasteltiin niiden perustamista ja hallintoa, osakkaiden vastuita sekä voitonjakoa ja verotusta. Teoriaosan lopussa käytiin läpi yhtiömuodon muutosta käytännössä sekä siinä huomioonotettavia asioita.

Opinnäytetyössä laadittiin verolaskelmat avoimesta yhtiöstä ja osakeyhtiöstä verovuosilta 2016 ja 2017. Avoimesta yhtiöstä tehtiin kaksi laskelmaa molemmilta vuosilta erikseen. Osakeyhtiössä tutkittiin osakkaiden ja yrityksen verotusta kolmessa eri laskelmassa molemmilta vuosilta. Ensimmäisessä vaihtoehdossa tulo nostettiin yhtiöstä pelkästään osinkoina. Toisessa vaihtoehdossa tulo maksettiin vain palkkana ja kolmannessa vaihtoehdossa palkkana sekä osinkoina. Avoimessa yhtiössä osakkaiden osuus yhtiön verotettavaan tuloon sekä osakeyhtiössä osuus palkkoihin määräytyvät tehtyjen työtuntien perusteella. Osakeyhtiössä yhtiömiesten osuudet jaettaviin osinkoihin eivät määräydy samalla tavalla. Ne määräytyvät osakkaiden omistukseen yhtiön nettovarallisuudesta. Jos osinko jaettaisiin työntuntien mukaan, se käsiteltäisiin työpanokseen perustuvana osinkona, jolle on omat määräyksensä. Se olisi ollut linjassa avoimen yhtiön osuuksiin yhtiön tulosta, mutta se rajattiin pois, koska työhön ei voida ottaa mukaan kaikkia laskentavaihtoehtoja. Tutkimuksessa käytettiin tutkimusmenetelmänä laadullista

menetelmää. Tutkimusstrategiana oli case-tutkimus eli tapaustutkimus. Se sovellettiin tähän opinnäytetyöhön hyvin, sillä tässä tarkasteltiin tuloksia yksilöllisesti tekemättä yleistyksiä.

Yrityksen kokonaisverotusta tarkasteltaessa voidaan tulla siihen johtopäätökseen, että tässä tapauksessa verotuksen kannalta järkevin yhtiömuoto tilaajayritykselle olisi osakeyhtiö, mikäli tulo nostetaan sekä palkkana että osinkoina. Jos taas tulo nostetaan joko pelkästään osinkoina tai palkkana on yhtiön verorasitus suurempi kuin avoimessa yhtiössä. Tällöin avoin yhtiö on kannattavampi yhtiömuoto. Tulon nostaminen osinkoina ja palkkana on edullisin vaihtoehto, koska palkkojen maksaminen pienentää yrityksen tulosta ja näin myös yrityksen maksamaa yhteisöveroa. Lisäksi kun tulo nostetaan osinkoina, pääomatulo-osingoista 75 prosenttia ja ansiotulo-osingoista 25 prosenttia on verovapaata tuloa. Muissa kahdessa osakeyhtiön vaihtoehdossa yhtiön maksama tulovero sekä tulon verottaminen pelkästään ansiotuloina nostavat kokonaisverorasitusta verrattuna avoimeen yhtiöön.

Osakkaiden henkilökohtaista verotusta tarkasteltaessa voidaan todeta, että osakkaiden kannalta edullisimmaksi vaihtoehdoksi tulee osakeyhtiö, jossa tulo nostetaan pelkästään osinkoina. Toiseksi edullisin vaihtoehto on osakeyhtiö, jossa tulo nostetaan sekä palkkana että osinkoina. Kolmanneksi kannattavimmaksi vaihtoehdoksi saatiin avoin yhtiö. Tässä tapauksessa verot nousevat kuitenkin jo aiempaa vaihtoehtoa 40 % suuremmiksi. Kalleimmaksi osakkaiden henkilökohtaisen verotuksen kannalta tulee osakeyhtiö, jossa tulo nostetaan palkkana. Tulon nostaminen osinkoina on edullisin vaihtoehto, koska osa tuloista verotetaan kevyemmän verotuksen pääomatulona. Lisäksi, kuten edellä todettiin, osa osingoista on verovapaata tuloa. Tämä vaikuttaa myös toiseksi edullisimpaan vaihtoehtoon, jossa tulo nostetaan osinkoina ja palkkana. Palkka verotetaan kokonaan ansiotulona, mikä kasvattaa tässä vaihtoehdossa verojen määrää. Vuonna 2017 voimaan tullut yrittäjävähennys pienentää avoimessa yhtiössä 5 prosentin verran osakkaiden verotettavaa tuloa. Lisäksi avoimessa yhtiössäkin osa tulosta verotetaan pääomatulona, jolloin verotus on hieman kevyempää. Osakkaille kalleimmassa vaihtoehdossa tulo verotetaan kokonaan korkeammin verotettavana ansiotulona, minkä takia verojen määrä on suurin.

Yhtiömuotoa valittaessa yrityksen osakkaiden tulee siis pohtia, kumpi heille on ratkaiseva tekijä, yrityksen kokonaisverotuksen suuruus vai osakkaiden henkilökohtaisen veron suuruus. Molemmissa tapauksissa osakeyhtiö on edullisempi valinta. Kyse on siitä, päädytäänkö tulo nostamaan pelkkinä osinkoina vai sekä osinkoina että palkkana, mikäli yhtiömuodon muutos toteutetaan.

Verotuksen lisäksi tulee pohtia myös muita avoimen yhtiön ja osakeyhtiön välisiä keskeisiä eroja. Sen lisäksi, että osakeyhtiön verotus on kevyempi, myös sen tulevasta veloista vastaa yhtiö. Tämä ei kuitenkaan välttämättä poista avoimen yhtiön aikana muodostunutta henkilökohtaista velkaa. Toisaalta osakeyhtiöön siirtäessä hallinto lisääntyy. Myöskään yksityisottoja ei ole enää mahdollista tehdä. Lisäksi osakeyhtiötä koskevaa lainsäädäntöä on huomattavasti avointa yhtiötä enemmän. Avoimessa yhtiössä osakkaat voivat myös tehdä itsenäisiä päätöksiä ilman muiden yhtiömiesten hyväksyntää. Tämä on hyvä asia niin kauan, kun osakkaiden väliset suhteet pysyvät hyvinä. Tässä mielessä turvallisempi ratkaisu olisi osakeyhtiö, sillä siinä sovittavat asiat kulkevat yhtiön hallinnon kautta. Osakeyhtiöstä ei tarvitse välttämättä nostaa ollenkaan tuloa, vaan se jää yhtiöön ja kasvattaa sen varallisuutta. Lisäksi tällä tavalla yhtiömiehet voivat vaikuttaa veroihinsa, toisin kuin avoimessa yhtiössä, jossa yhtiön tulos tulee kokonaan verotettavaksi osakkaiden henkilökohtaiseen verotukseen. Osakeyhtiöön siirtyminen on myös hyvä valinta, mikäli yrityksen tarkoitus on kasvattaa liiketoimintaa tulevaisuudessa. Kuten edellä on mainittu, osakeyhtiön perustamisen jälkeen otetuista lainoista vastaa yhtiö. Tämä helpottaa osaltaan liiketoiminnan kasvattamista.

Mikäli yritys haluaisi toteuttaa lisäselvityksiä yritysmuodon muutoksesta, voisi tulevaisuuden liiketoiminnan kasvu olla hyvä kohde jatkotutkimukselle. Myös mahdollista tulevaa sukupolvenvaihdosta ja sen vaikutuksia voisi selvittää. Näin saataisiin entistä kattavampi kuva siitä, kumpi yhtiömuodoista olisi yritykselle parempi.

Kuvat

Kuva 1. Osinkotulon verotus, s. 22

Taulukot

Taulukko 1. Valtion tuloveroasteikko 2017 (Verohallinto 2016), s. 29

Taulukko 2. Valtion tuloveroasteikko 2016 (Verohallinto 2015), s. 29

Taulukko 3. Ansiotulojen verotus kunnallisverotuksessa osakeyhtiön ensimmäisessä laskelmassa, s. 34

Taulukko 4. Ansiotulojen verotus kunnallisverotuksessa osakeyhtiön toisessa laskelmassa, s. 36

Taulukko 5. Ansiotulojen verotus kunnallisverotuksessa osakeyhtiön kolmannessa laskelmassa, s. 38

Taulukko 6 Osakkaiden verotuksen yhteenveto, s. 39

Taulukko 7. Kokonaisverot vuosilta 2016-2017, s. 41

Lähteet

AKYL. Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 29.4.1988/389.

Econia 2016. Yrittäjävähennys 2017 käytännössä. <https://econia.com/yrittajavahennys-2017-kaytannossa/>. Luettu 8.3.2018.

Elo 2017. Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo. Kenen pitää ottaa YEL-vakuutus? https://www.elo.fi/yrittaja/tietoa-yel-vakuutuksesta/kenelle?sc_lang=fi-FI. Luettu 30.10.2017.

Elo 2018. Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo. TyEL-vakuutusmaksut. <https://www.elo.fi/tyonantaja/tyel-vakuuttaminen/tyel-vakuutusmaksut>. Luettu 30.10.2017.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Holopainen, T. 2013. Yrityksen perustamisopas. Jyväskylä: Bookwell Oy.

Immonen, R. 2015. Yritysjärjestelyt. Helsinki: Talentum Media Oy.

Kela 2016. Sairausvakuutusmaksut alenevat 2017. <http://www.kela.fi/-/sairausvakuutusmaksut-alanevat-2017?inheritRedirect=true>. Luettu 15.3.2018.

Minilex. Osakeyhtiön osakkeenomistajan vastuu. <https://www.minilex.fi/a/osakeyhti%C3%B6n-osakkeenomistajan-vastuu>. Luettu 10.10.2017..

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624.

Ossa, S., Saarnilehto, A. & Villa, S. 2007. Yritysmuodot. Helsinki: WSOYpro.

Ossa, J. 2014. Sukupolvenvaihdos ja yritystoiminnan lopettaminen. Helsinki: Hansaprint Oy

PRH 2017a. Patentti- ja rekisterihallitus. Avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön perustamisilmoitus. <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/avoinyhtiojaky/perustamisilmoitus.html>. Luettu 9.8.2017.

PRH 2017b. Patentti- ja rekisterihallitus. Osakeyhtiön perustamisilmoitus. <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen.html>. Luettu 10.10.2017.

PRH 2017c. Patentti- ja rekisterihallitus. Avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön muuttaminen osakeyhtiöksi. <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/avoinyhtiojaky/muutosilmoitus/muutosoyksi.html>. Luettu 18.12.2017.

Siikarla, P.J. 2003. Henkilöyhtiöt. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Sotka. 2010. Osakeyhtiön purkamisesta ja sen verotuksesta 8/2010. <http://www.jarisotka.fi/osakeyhtion-purkamisesta-ja-sen-verotuksesta-82010/>. Luettu 24.10.2017.

Toimeksiantajayrityksen kirjanpitäjä. 2018. Kirjanpitäjä. Haastattelu 5.1.2018.

Toimeksiantajayrityksen osakas. 2017. Yhtiömies. Haastattelu 5.4.2017.

Tomperi, S. 2015. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. Helsinki: Sanoma Pro Oy

Tuloverolaki 30.12.1992/1535.

TVR 2015. Työttömyysvakuutusrahasto. Maksuvelvollisuus eri yhtiömuodoissa. <https://tvr.fi/fi/tyonantajat/yritys-tai-yhteiso2/tyottomyysvakuutusmaksut2/maksuvelvollisuus-eri-yhtiömuodoissa2>. Luettu 30.10.2017.

Verohallinto 2015. Valtion tuloveroasteikko 2016. https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48846/valtior_tuloveroasteikko_2016/. Luettu 11.3.2018.

Verohallinto 2016. Valtion tuloveroasteikko 2017. https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48846/valtior_tuloveroasteikko/. Luettu 11.3.2018.

Verohallinto 2016b. Verotettavan tulon laskeminen henkilöverotuksessa. https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/49038/verotettavan_tulon_laskeminen_henkilove4/#7.2-ty%C3%B6tulov%C3%A4hennys. Luettu. 26.2.2018.

Verohallinto 2017a. Tuloverotus – osakeyhtiö ja osuuskunta. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/tuloverotus/osakeyhtio-ja-osuuskunta>. Luettu 24.10.2017.

Verohallinto 2017b. Osinkotulojen verotus. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47901/osinkotulojen-verotus/>. Luettu 24.10.2017.

Verohallinto 2017c. Toimintamuodon muutos osakeyhtiöksi. https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48395/toimintamuodon_muutos_osakeyhtiöksi2/. Luettu 19.12.2017.

Verohallinto 2017d. Yleisradiovero. https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/tietoa_verotuksesta/ylevero/. Luettu 14.3.2018.

Villa, S. 2006. Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö. Helsinki: Talentum Media Oy

Virtuaali Ammattikorkeakoulu 2007. Case-tutkimus. <http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojak-sot/0709019/1193463890749/1193464144782/1194348546586/1194356433452.html>. Luettu 9.4.2017

Yrittäjät 2017. Tärkeitä lukuja 2017. <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/tyonantajan-abc/tyonantajamaksut/tarkeita-lukuja-2017-546224>. Luettu 30.10.2017.